

ALETAANKO
YHESSÄ

HANKKEEN TAVOITTEET

Heikossa asemassa olevien, työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien oululaisten osallisuuden ja hyvinvoinnin vahvistaminen.

Ammattilaisten osaamisen ja moniammattillisen verkostoyhteistyön kehittäminen, erityisesti mielenterveys- ja päihdetyössä.

ESR+hankkeen
(1.8.2023-31.7.2025)
toteuttajia ovat Diak, Ev. Lut.
Seurakunta ja HDL.

**AVOT-HANKE,
ARJEN VERKOSTOISTA
OSALLISUUTTA JA TOIMIJUUTTA**

WWW.EURA2021.FI

15.12.2023 Tuiran D-aseman
kartoituspaajaan osallistuneet:
hankekoodi **S30258**

Kaikki muut: hankekoodi **S30257**

Kartoitustyöpajat

pe 3.11 klo 9-11 Haukiputaan seurakuntakeskus

to 9.11 klo 12-14 Kastellin kirkko, kellaritila

ma 27.11 klo 14-16 Pyhä Andrea (Kaakkuri), nuorisotila

pe 15.12 klo 9-11 Tuiran D-asema

N= 43

Kehyskertomukset

Työntekijät ja palveluita käyttävät syys-marraskuu 2023

N= 51

Arviointi oli toiminnallista; (käsi tai jana):

3.11.2023 Kämmenpalaute: 1= huono, ei vastannut odotuksia - 5=hyvä, vastasi tarkoitusta. Kaikki antoivat pisteeksi 5

9.11.-27.11 ääneni tuli kuuluvin ja koin olleeni osallinen kämmenpalaute, mediaani 3-5

15.12 jana 1-10, ääneni tuli kuuluvin ja koin olleeni osallinen , Palaute 9-10

Euroopan unionin osarahoittama

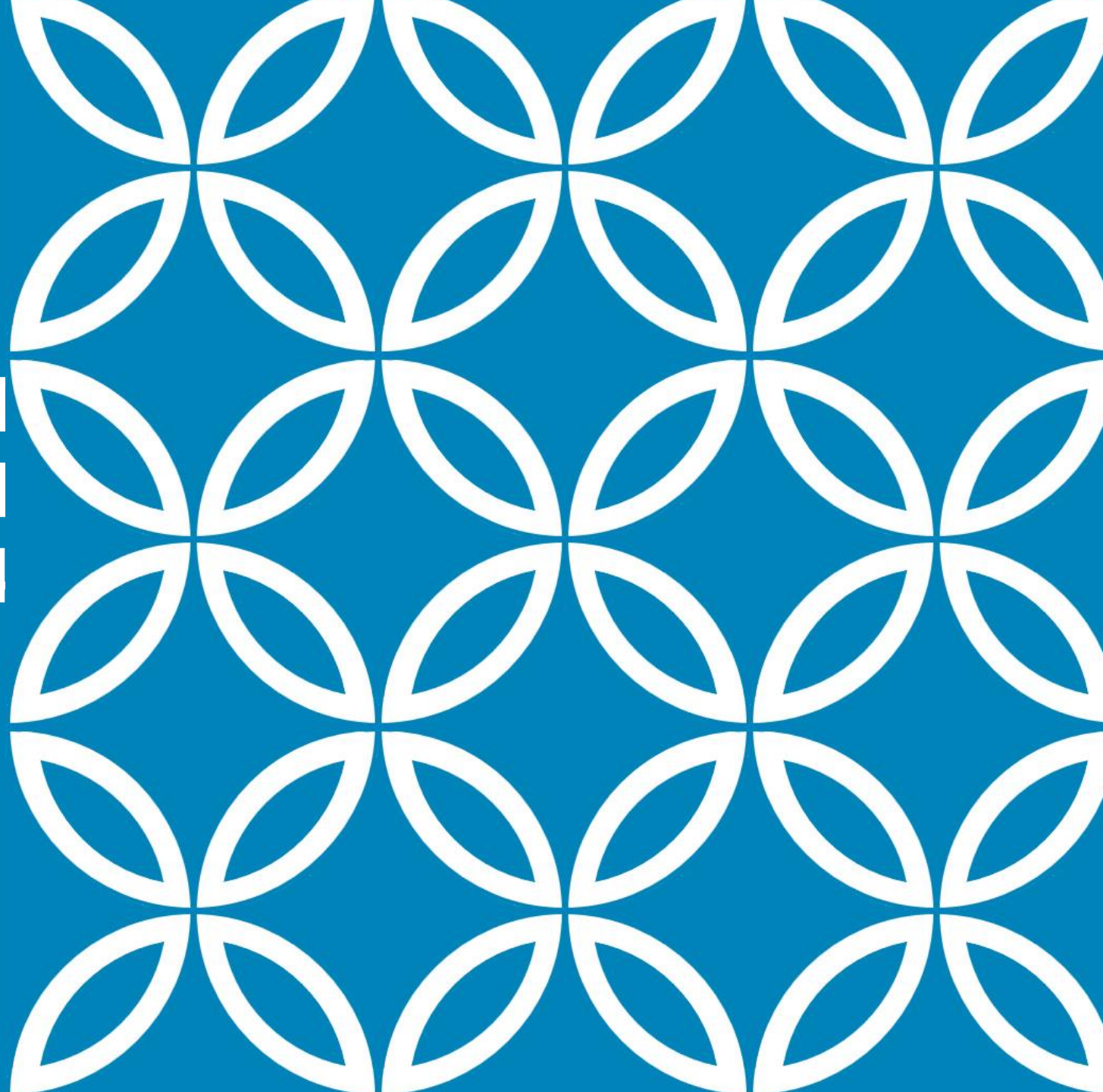

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

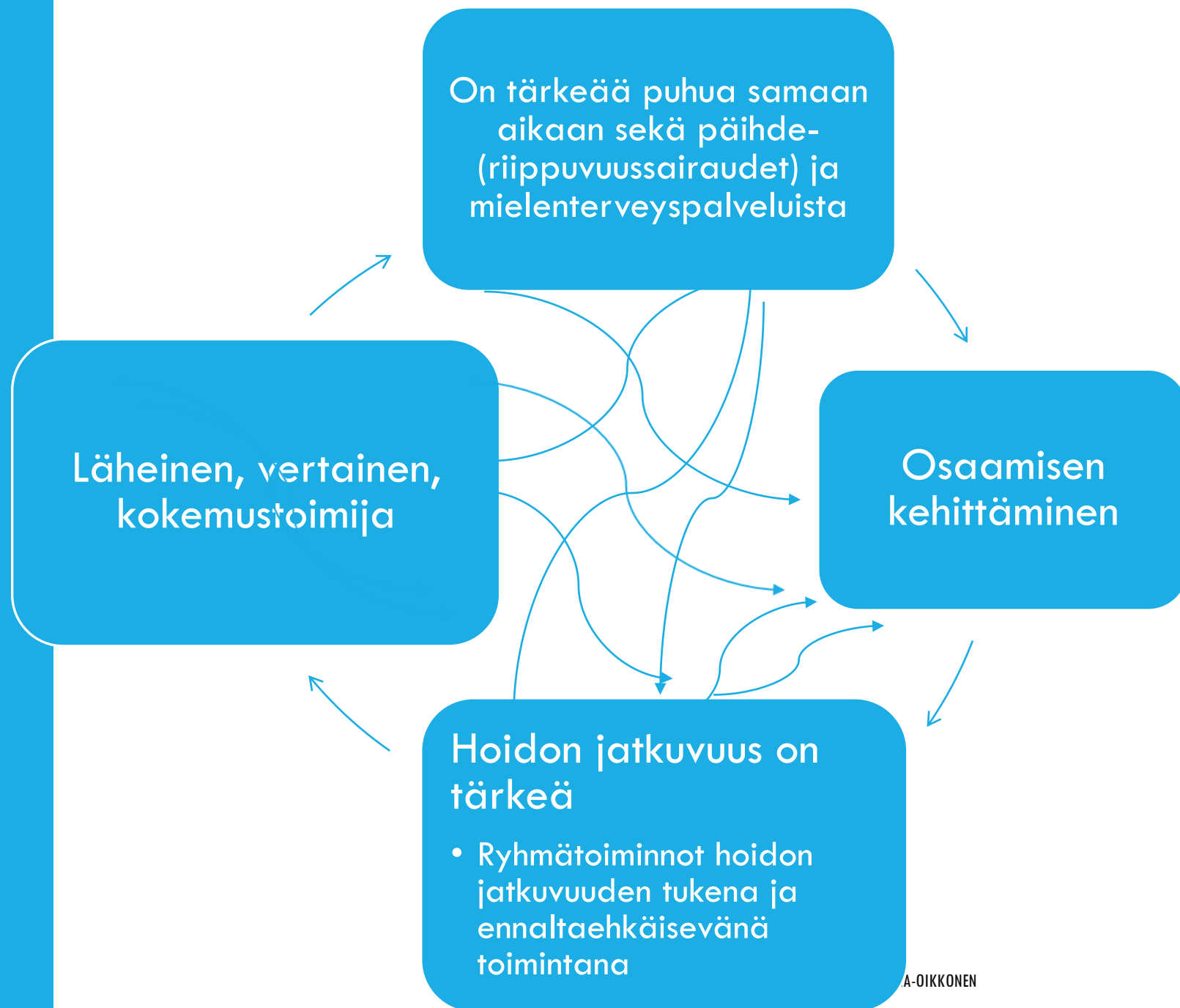
Diak

**KEHYSKERTOMUSTEN
JA TYÖPAJOJEN
TULOKSIA 18.1 2024**

TULOKSET

- Kukaan ei ota kokonaisvaltaisesti koppia;
- pirstaleisuus palveluissa, joutuu asioimaan monessa eri paikassa,
  - palvelut oikea-aikaisia,
- päihkeitä käyttäville ei paikkaa missä saisi palvelun yhdestä paikasta

Olisi tärkeää puhua samaan aikaan sekä päihde- ja mielenterveyspalveluista

stressaavaa asiakkaalle, kun ei hoideta samanaikaisesti,

Mt-asioihin ei puututa, jos on päihdeongelma ja päinvastoin

Mt- ja päihdepalveluissa tunnistetaan vähän somaattisia sairauksia, sosiaalipalvelut

Kuntouttavan toiminnan puute

Sosiaalisen kuntoutuksen mahdollisuudet

täytyy olla palveluita myös erikseen, koska esim. mt-haasteet eivät aina sisällä päihdeongelmaa

vaikuttava apu silloin kun sitä haetaan!

Vaikuttavat ja hyvin käytäntöihin perustuvat palvelut

Palvelun oikea-aikaisuus

ihmisen kokemus kuulluksi tulemisesta, pois leimaamisesta

OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

Kokonaisvaltainen kohtaaminen; kuuntelu, läsnäolo, kokemus työntekijästä ei-tietäjänä, luottamus;

kohtaaminen ja vuorovaikutus pohjana kaikelle toiminnalle autetaan ihmistä oivaltamaan

vaikea ottaa ammattilaisilla puheeksi päihde- ja mielenterveysasioita -somaattiset helpompaa -> stigman vähentäminen!

vainuttaminen on ongelma

juurisyiden selvittäminen (mm. traumatausta) pääsis puhumaan siitä

sisäinen tuska ei näy päällepäin

Kokemus käännyttämisestä

lääkärit/
hoitajat /
muut
työntekijät

työntekijät, jotka tuntevat asiakkaan ja osaavat kohdata kokonaistilanteen huomioiden

kysyminen asiakkaan huolesta sen sijaan sijaan, että työntekijä keskittyy omaan suoritukseen -"huolikysymys" jokaisessa kohtaamisessa

puheeksiottamisen kulttuuri paremmaksi, katsellaanko liian pitkään ja hiljaisesti hyväksytään

Itse apua hakeva tulkitaan "liian hyvässä kunnossa olevaksi"

Miten ongelma vaikuttaa arkeen, sen puheeksi ottaminen'

merkitystä sillä, miten ammattilainen sanoittaa työtään (päätöksentekoon)

Mitä on kunnioittava puhe?
Miten kohdataan ihminen, jolla ei ole motivaatiota esim. päihdekuntoutukseen, Miten huomioidaan se, että motivaatio raitistumiseen voi kasvaa kuntoutuksen aikan

päihdepsykiatrista hoitoa pitää kehittää

asiakkaalla voi olla ratkaisu, jota palvelu ei näe

menneisyyden sijaan huomioidaan tulevaisuus

Hoidon jatkuvuus on tärkeää

Lääkärit/hoitajat vaihtuu, aina joutuu aloittamaan alusta kertomaan oman tarinansa, turhauttavaa

Heitetään tyhjän päälle mm. päivystyksestä ja hoitajaksojen jälkeen

Nopeus korostuu

Jatkuvuus ja moniammatillisuus- ja alaisuus

Jatkuvuus ja matala kynnykset => hoitopolku määritelty ensikontaktista lähtien Matalan kynnyksen kohtaamispaikat

Yhden "luukun" periaate; yksi työntekijä ottaa "kopin"

Jonotuksen tilalle ennaltaehkäisevä työ, voi olla vaikka etäpalvelua, kunhan joku ottaa kopin heti. Ihmisten ympärille kerätään verkosto

Hoitoa vaikea saada, vaikka itsetuhoon tai yrittänyt itsemurhaa

Tiedonkulku?

Toipumisen kannalta tavoitteellisuus ja jatkuvuus tärkeää, läheisten/verkoston mukaan ottaminen toipumisen prosessiin

Matalan tukipalvelus

Palveluista tiedottaminen

työskennellään asiakkaan asioissa toisista ammattilaisista tietämättä

ei luoteta toisiin asiantuntijoihin esim. Kela

Milloin tuen saamisen tulee alkaa, ennen palveluihin menemistä, ennaltaehkäisy? Helppojen prosessien rakentaminen? (huomioidaan riippuvuuden lisäksi muutakin, matalan kynnyksen keskusteluyhteys?)

Jalkautuva työ

Kotipalvelun kehittäminen

Läheinen, vertainen, kokemustoimija

Läheiset ja omaiset mukaan

palvelut huomioivat läheiset huonosti, heillekin pitäisi tarjota keskusteluapua

Kuka on läheinen; Vanhemmat, asumispalveluyksikön viranomaiset, kenet ihminen määrittelee läheiseksi ei ole aina sukulainen, on ihmisen määrittelemä ihminen, vaikka naapuri

läheisten huoli ottaa todesta ja tarjota apua myös läheisille
vaatiiko palvelut liikaa sitä, että läheinen olisi "lähisukulainen"

läheisillä voi olla sellaista tietoa asiakkaan elämästä, jota asiakkaan vaikea sanoittaa

tiedonkulun huomioiminen läheiselle
asiakkaalle tärkeää että joku lähellä ja mukana tukemassa

Läheisille vastaanotto, jossa kokemusasiantuntija mukana; Ensihuoli; walk in

Liian vähän tarjotaan vertais- tai kokemusasiantuntijaa

Vertaistuen merkitys ja kehittäminen

tuki palveluista ei riitä yleensä asiakkaan arkeen, vertainen voi olla hyvä arjen tuki

vertaisella voi olla enemmän tunnetta mukana, ammattilaisen hyvä arvioida, että olisiko vertainen vai kokemustoimija hyvä

Kokemustoimija/vertainen esim. psyk sairaanhoitajan vastaanotolla tai hoitoneuvottelussa, -vertainen voi tukea ja auttaa esim. isoissa verkostoissa sanoittamaan asiakkaan tilannetta jos siinä on itsellä hankala puhua

Ryhmätoiminnot hoidon jatkuvuuden tukena ja ennaltaehkäisevänä toimintana

Ryhmätoiminta: mikä on tavoite; mistä puhutaan, alkoholista puhuminen ja ”juomisella kerskailu” ei edistä kuntoutumista, pitäisi puhua toimintakyvystä ja sen edistämisestä?

Ryhmän kokoonpanon vaihtuminen, tavoite ja kun se on saavutettu onko aika siirtyä

Ryhmän nimi tärkeä

Vertaisryhmät esim. kokemusasiantuntija

Mikä on ryhmän tavoite

Miten ryhmän toiminta tukee tavoitetta

Ryhmän kesto suhteessa tavoitteisiin

Nuorille nettiryhmiä

KARTOITUSTEN PERUSTEELLA KEHITTÄMINEN KOHDENNETAAN 3 TEEMAAAN

**Tavoitteena mielenterveys- ja päihdepalveluiden sekä somaattisten ongelmien samanaikaisuuden havaitseminen; joka sisältää kokonaisvaltaisuuden ja yhden työntekijän vastuun selkeyttämisen osana monialaista tiimiä ns. palvelu yhdestä paikasta - miten organisoidaan (onko tarpeen laajentaa riippuvuussairaudet) .
Jalkautuva työ.**

Hoidon jatkuvuus ja matala kynnys

**Ryhmät jatkuvuuden, osallisuuden ja
hyvinvoinnin kehittämisen välineenä
Ja matalan kynnyksen toimintana**

**Läheisten, kokemustoimijoiden ja vertaisten
mukaan ottaminen (läheis-käsite laaja), lapset
puheeksi;**

**Tavoite: Kokemustoimija/vertainen esim. psyk.
sairaanhoidajan vastaanotolla tai
hoitoneuvottelussa**

**Ihmislähtöinen, kokonaisvaltainen
kohtaaminen, joka tarkoittaa ihmisen
kuuntelua, läsnäoloa, kokemusta työntekijästä
ei-tietäjänä ihmisen tilanteeseen, luottamusta -**

tavoitteeseen pyritään koulutuksen avulla.

TULE MUKAAN KEHITTÄMÄÄN PÄIHDE- JA MIELENTERVEYSTYÖTÄ HAUKIPUTAALLA!

Kartoitusten pohjalta keskitymme esille nousseisiin teemoihin: miten voimme niissä vahvistaa heikommassa asemassa olevien osallisuutta ja hyvinvointia & edistää moniammatillista yhteistyötä? Haukiputaalle rakennetaan kohtaamispaikka: mitä siellä tulisi olla?

Tule mukaan kehittämään yhdessä
Haukiputaan asukastuvalle, Jokelantie 1 L 1,
ti 30.1.2024 ja 20.2.2024 klo 13-15.30.

Ilmoittaudu mukaan: <https://link.webropol.com/s/avot>

European unionin
osarahjoittama

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Diakonissa-
laitos

ALETAANKO
YHESSÄ

Diak

OULUN
ev-lut. seurakunnat

Päihdetyön kartoituksen tulokset

Diakonissa-
laitos

Euroopan unionin
osarahoittama

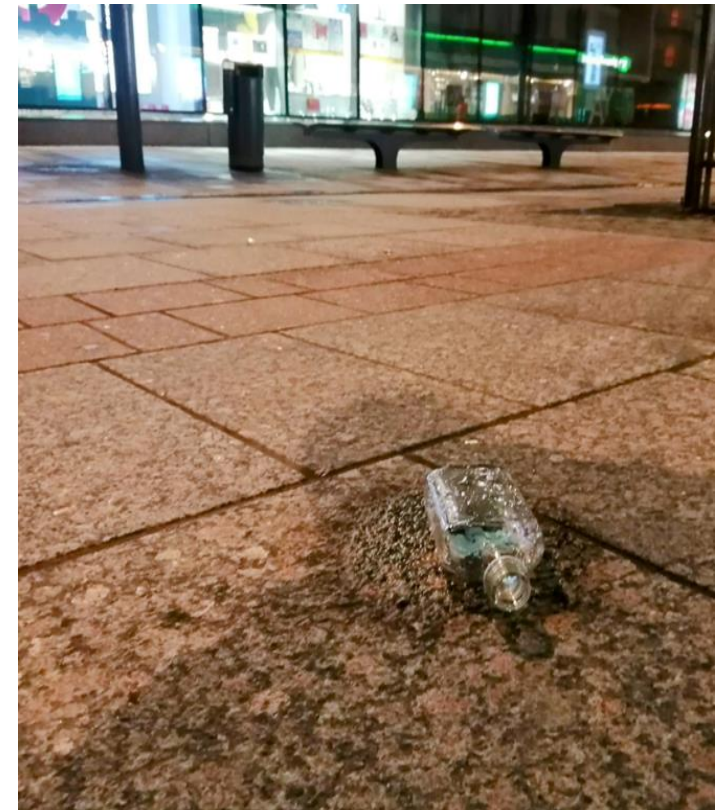
OULUN
ev.-lut. seurakunnat

Diak

Päihteitä käyttävien ihmisten tarpeiden kartoitus

- **Tavoite:** Kartoitetaan kohderyhmän tarpeita ryhmämuotoiseen toimintaan ja palveluihin liittyen
- **Jalkauduttiin päihteitä käyttävien ihmisten ja ammattilaisten pariin syksyllä 2023**
- **Kohdattiin 154 päihteitä käyttävää ihmistä tai läheistä ja 66 ammattilaista Oulussa**
- **Päihdeklินิกka, Huili, katu, Päihdeklินิกka, Kestilän vankila, läheisten leiri, tapahtumat ym..**
- **Dialogisuus, pragmaattisuus**

Kohtaamispaikka/ Pistäytymisolkkari

"Paikka, minne voisi vain mennä"

"Paikka minne voisi ohjata"

"Ei sitoutumista, jotta ei tuu uusia epäonnistumisen kokemuksia, jos ei pääsekään aina tulemaan."

Päihde- ja mielenterveys- ongelmien kohtaaminen yhdessä

"Apua mielenterveysongelmiin ei saa jos käyttää päihteitä."

Oma tahto – motivaation herättäminen ja ylläpitäminen

"Kyllähän se täällä osastolla on olemassa, mutta kun täältä lähdet ja avaat puhelimen"

"Odotusajat palveluun pääsemiseksi Oulussa pitkät"

Ehyen arjen tukeminen

"Tarvis vaan puhelimen ja läppärin ja jonkun joka auttaa"

Konkretian tuominen auttamiseen

(vuokran maksu, rahan käyttö, laskut, henkkarit, katkenneet sähköt, avaamattomat kirjeet)

Vertaistuki/ Rinnallakulkija

"Kukaan ei tiedä näitä asioita niin hyvin kuin toinen saman kokenut"

Toiminnallisuus

*"Tekeminen auttaa parhaiten, kun ahdistaa"
"Avasin kaljan kun ei oo muutakaan tekemistä"*

Naiserityinen työ

"Olis tärkeää puhua siitä, että on arvokas siitä huolimatta mitä on joutunut kokemaan"

Tiedosta toiminnoiksi

Kehitetään yhdessä kohderyhmän ja toimijoiden kanssa uusia toimintamalleja jotka parantavat tukea tarvitsevien elämänlaatua

- Kehittämistyöpajat Oulussa keväällä 2023
  - jalkautumalla
  - pohja uusille toiminnoille
  - päivitys olemassa oleville toiminnoille
  - osallistujien ääni kuuluviin (osallisuus)
  - mitä toimintoja, mitä sisältöä, aika, paikka jne..

TERVETULOA AVOT-HANKKEEN KOULUTUKSIIN KEVÄÄLLÄ 2024!

Kenelle? Ammattilaisille, jotka kohtaavat heikossa asemassa olevia, päihteiden tai mielen voinnin haasteita kokevia. Koulutukset ovat maksuttomia.

MENETELMIÄ ASIAKASTYÖHÖN

Ratkaisukeskeisyys ajattelutapana, 14.2. klo 8.30-10, Päivi Vuokila-Oikkonen, erityisasiantuntija, pedagogi, Diak. Webinaari toimii pohjana alla oleville koulutuksille.

Elämäni portfolio asiakastyössä, 13.3. klo 8.30-9.30 webinaari, **27.3. ja 17.4. klo 8.30-10,** lähitoteutus Oulu, Diak, *Marja Pinolehto*, TKI-asiantuntija. Asiakas tarkastelee menneisyyttään, sen vaikutuksia tähän päivään ja suunnittelee tulevaisuuttaan.

Aktiivisen kohtaamisen malli, 18.3. klo 8.30-15, toteuttaja HDL. Tietoa päihderiippuvuudesta ja apuvälineitä itsemääräämisoikeutta kunnioittavaan, tasavertaiseen ja voimaannuttavaan kohtaamiseen. Lähitoteutus Oulu, Kumppanuuskeskus.

Käynti kerrallaan -menetelmä, 19.3. ja 15.4. klo 8.30-10, 25.3. ja 29.4. klo 8.30-11.45, *Päivi Vuokila-Oikkonen*, erityisasiantuntija, pedagogi Diak. Tavoitteena on vastata voimavara- ja ratkaisukeskeisesti asiakkaan tilanteeseen. Lähitoteutus Oulu, Diak.

Ilmoittaudu mukaan: <https://link.webropol.com/s/avot>

Euroopan unionin osarahoittama

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Diakonissa-laitos

ALETAANKO YHESSÄ

Diak

OULUN ev.-lut. seurakunnat

Työnohjaus kevät 2024

- AVOT-hankkeen toimintaan osallistuville työntekijöille
- Tavoitteet määritellään yhdessä, liittyvät myös hankkeen tavoitteisiin
- Perustuu voimavara- ja ratkaisukeskeisyyteen
- Kokootumiset kerran/kuukausi
- Maksutonta
- Muutama ilmoittautuja mahtuu vielä (ryhmässä 3-8). Ilmoittaudu heti Päiville paivi.vuokila-oikkonen@diak.fi

Työnohjaajana toimii Päivi Vuokila-Oikkonen, terveystieteiden tohtori, psykiatrinen sairaanhoitaja, opettaja, ratkaisukeskeinen työelämän kehittäjä - muutos valmentaja-työnohjaaja. Päivin osaamista ovat mielenterveys ja sen edistäminen, kehittäminen, johtajuus, osallisuus, työhyvinvointi.

